„Ukraińskij Hołos“, Przemyśl. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem

Ч. 6 (582) Неділя, дня 15. лютого 1931. Рік XIII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

орган націоналістичної думки

Przemyśl
Площ. Часького
Гр-кат. Капітула
Вел. О. Пр. А. Зубрицький

Адреса Редакції і Адміністр. „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ Перемишль, Побереже 1/I. Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807. Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол., піврічно, 3 зол., чвертьрічно. Для Чехії на рік — 72 к. ч., 1/2 — 40 к. ч., 1/4 — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно, 1/2 — 35 ф., 1/4 — 20 ф. Для Німеччини — 10 мар. річно, 1/2 — 6 мк., 1/4 — 3·50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, 1/2 — 50 б. ф. 1/4 — 30 б. ф. Для Америки 2 1/2 ам. долярів річно.
Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

Ціна примірника 25 сот.

Рахунки платні й заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ: За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має пять шпальт анонсових) 0·30 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·20 зол. Дрібні оголош по. 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередньо до Адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші.
Редактор приймає щодня від год. 11—1.

ЗНАК ЧАСУ.

Короткий повоєнний період всесвітньої історії виявляє незвичайне богацтво суперечних течій загально-духового, політичного й суспільно-господарського характеру. Небувала інтенсивність, ударність і змінливість — ось основний тон обличча сучасної доби, що зачинає працювати цілим запасом розумової енергії, пристрастей та патосом безглядних скрайностей. Одиниця достроюється під впливом звищеної гостроти спонук середовища до характеру своєї доби; вона засвоює собі її розгін, спрям і життєву динаміку, та в свою чергу діє на оточення спорідненим способом. Хто не може провести звязку залежности, або віднайти бодай риси подібности поміж досягненням стислого природознавства, перекладеними на практичну мову техніки, та духовістю сучасної людини, — для цього буде ціла її будова, мотиви діяльности та форми назверхнього вияву психольоґічною проблемою без розвязки. Невже стичність зі складним механізмом сил природи, опанованих модерною фізикою для послуг людині може залишитись без замітного виливу на її духове „я“; чиж вид літака, що простолінійним рухом підноситься зі землі, і поборовши силу тяжіння, стрілою ріже піднебесний простір, не прокидає в людині жагучого бажання прямої перемоги в леті крізь життєву гущу; або чи не є сила радія просто маґічного, коли поборює простір й помножує немов поле людської самосвідомости, наближуючи її до почуття своєї всеприявности? Так, висновки новітньої фізики, в яких світ безвладних мас пояснений як змислова злуда, в яких всяка статика розпорошується в системи — світи вібруючих із неймовірною швидкістю елементів енергії, — мусять відповідно впливати на зміст, порядок лучби й вислідні форми людських думок, поглядів, бажань. Там, де останнім словом науки є гіпотеза всесвітнього руху безконечного числа осередків енергії, *скорість стає нормою, зміна правилом, а життя радісним горінням творчих завязків.*

Неоспоримий внутрішній звязок поміж змістом науки, особливо тих її галузей, що мають широкий прикладний обсяг, та типовими особливостями духовости сучасної людини — це вповні закономірне явище. Не без певної основи прикметне нашій сучасности окреслення: „технічна доба“, а теперішній людині: „homo technicus“. Систематичне проникання вислідів пізнання в життя робить *практичність, доцільність і раціональність* його основними чеснотами. Тому наглядним стає щораз більше поширення засади *орґанізованности* на всі можливі ділянки життя, які тепер, немов вже самі зі себе прямують до цього, щоби повязатись у складну цілість. Така значна роля наслідків інтелектуальної праці в процесі життя з конечности доводить до певної *механізації*, як це можна спостерігти на прикладі поступного розвитку засобів звязку, що перемінюють нині земну кулю в оден велитенський машиновий прилад із безліччю складових частин. Швидкий розвиток стислих наук, увидатнений в небувалому розквіті техніки, є підставою модерного романтизму з його сміливими задумами опанування всесвіту. Зрозумілим наслідком такого духового наставлення треба вважати життєвий оптимізм, що обіцює здобути для людини всі найкращі умови її соціяльного становища та відважується подекуди сягнути по тайну самого життя, щоби побороти навіть причину біольоґічної смерти. Чи треба дивуватися ширині й розмахові цих світоздобувчих задумів, якщо мається на увазі дійсно тріюмфальний похід науки, що з кожним днем гордо голосить світові про свої подвиги? Правдивий успіх настроює щасливця на найвищий тон, і відвага ніколи не є проступом, якщо її спонукою є гін до знання та збогачення життя.

Модерна наука є безсумніву одною із головних підстав оптимізму, на якому повстають окремі світоглядові побудови сучасности.

Спостережливий зорець віднайде в світляній будові згаданого оптимізму не більше, як тільки її питомі прикмети: прозорість, етеричну гру ефектів, хрусталеву крихкість. Без особлившої докладної аналізи він зможе впевнитися, що розкішні воздушні замки не витримають сильнішого напору живлових стихій, появу яких вправді пояснює безліч теорій, однак ще ні одній з них не пощасливо колинебуть відгадати часу їх приходу та розмірів їх сили. Вони появляються, наносять елементарні знищення, спричинюють радикальні переміни, повертають річище життя в інший напрям та пишуть таблиці нових заповітів. Щолиш після цього стають посередньо, у своїх наслідках, предметом наукового досліду.

Обєднуюча функція науки обмежена до свойого безпосереднього обсягу; тому віра в її світово-життєве значіння, зглядно в її спроможність опанувати суперечности життя *единою вселодською ідеєю*, виснованою з посилок предметового пізнання, є самовільним і штучним поширенням її значіння на повноту дійсности. Не передрішуючи питання про первісність науки й життя, можна ствердити кожночасно поміж ними момент розбіжности, терття і боротьби. Характеристично, що саме в нашу добу геґомонного становища науки, переживає світ жахливі потрясення, а на товерхні його зарисовуються щораз то нові й щораз то ширші щілини. Ніхто, що не продає своїх думок на біржі торгу фіктивними вартостями, не відважиться заперечити назрівання великого зудару, якого познаки є очевидні своєю чисельністю на всіх царинах світової дійсности. Грядучий історичний залім оповитий дивовижними пророцтвами найріжнороднішого типу. Вони напереміну пронизані жахом, сатанічною радістю, резиґнацією чи патосом релігійного вижидання.

На туманному тлі містичного, незглибимого *завтра* підкреслений основний тон сучасности, яку узмисловлюють два сірі загальники: *умовність — кріза.*

На шлях обнови.

Невирішені питання.

Українське громадянство Західних Земель переживає тепер виїмково важні дні. Щодо змісту й значіння можна теперішню пору прирівняти лише до стану після 14. березня 1923. р., коли національно-політичний провід західно-українського громадянства станув перед низкою політичних питань засадничої ваги і мусів вирішити, якими шляхами має розвиватись українська національна політика на Західних Землях на майбутнє. Потрібно воно було, чи ні — в це тут не входимо —, але фактом залишається, що 14. березень 1923. р. заломив дотеперішню лінію і наставлення цеї політики. Ситуація вимагала нової програми й тактики, взагалі-ж *нової* політики; ішло тепер про конкретне визначення нових етапів, способів і доріг в досяганні наміченої національної мети. Наше громадянство опинилось в нових життєвих умовах і з цього треба було поробити належні висновки; повинна, ні, *більше! — мусіла* бути переведена величезна реорґанізація нашого національно-політичного життя, так само внутрі, як і назовні. Одне тільки було в той час ясне й поза межами всяких дискусій — це *українська визвольна великодержавна ідея*, як остаточна мета змагання. Але поза тим? Як мала бути та нова українська політика побудована *назовні*, а як *внутрі* власного громадянства? В якому відношенні стояла до тепер, а від 14. III. 1923 р. мала в дальшому станути, внутрішня орґанізація нашої суспільности до справи й завдань визволення? Все тут було повязане, все тут було взаїмно узалежнене, одне було безпосередньою функцією другого. Дивлячись зізовні — з ким треба було йти і на кого числити? З Радянським Союзом на Захід? Чи з капіталістичним Заходом на московсько-радянський Схід? Чи може, між тих двох сил, ми мали станути однаково проти одних і других, і числячи тільки на власні сили, боротись на обидва фронти? А якщо так, чи це бажання було, зглядно могло бути співмірне до наших і чужих сил? Чи основна метода цеї політики мала бути поступово-еволюційною чи боєво-революційною? Щож торкає цього останнього питання — чи внутрішня, або радше скажім соціяльно-культурна будова нашого громадянства, вже сама по собі заздалегідь не перерішувала питання революційности або еволюційности дальших метод нашої політики? Чи може, посеред тих сил, що безпосередно заваготіли на житті нації не був слушний й оправданий якийсь поділ роль, велика політична гра на кілька фронтів і — яка саме? Чи може, партійно-політичне зріжничковання суспільности, так як воно оформилось після 14. III. 1923. р. було, зглядно *мало бути* реальним виявом того зовнішньо-політичного поділу роль? Як мали бути уложені наші взаємини з частиною українського громадянства по большевицькім боці Збруча, і як скоординовані політичні заходи? Як мала бути побудована наша політика у вузчих рямцях польської державної дійсности?

Ситуація після 14. III. 1923. р. вимагала, аби оті питання вияснити й розважити в цілости, винести засадничі рішення і намітити суцільний плян нашого дальшого національно-політичного ділання. Річ ішла про *засадничі політичні ідеї*, ясні й прості, для всякого зрозумілі, оті ідеї, які раз уже продумані, внутрішньо умотивовані й приняті, набірають згодом сили суспільного закону, які становлять ідеольоґічний хребет громадянства і завдяки йому зберігають громадянство від дезорієнтації, непевности й духового хаосу.

Тодішня хвилина вимагала від національно-політичного проводу Західно-Українського громадянства велитенського попросту зосередковання думок і зусиль, щоби дійсно устійнити той плян національного ділання, що мав нас вивести з дому неволі.

Великий хаос.

Від 14. березня 1923. р. більше як 7 літ. Здається, часу було доволі, аби достаточно зясувати собі нову ситуацію і відповісти на всі, або на більшість, чи принаймні хоч на деякі із названих тут засадничих питань. Але — де-ж стоїмо нині? Що рушили ми в міжчасі вперід, які здобутки можемо за тих 7 літ записати на рахунок своїх політичних приходів, як далеко вже зайшли ми на шляху до великої поставленої мети? Не питаймо про ті речі нашого пересічного, політично освідомленого громадянина, бо він нам відповіді не дасть, дарма, що повиненби оту відповідь *знати*! Хто з нас, інтеліґент чи селянин, купець чи робітник, священник, студент, учитель чи промисловець вміє ясно й попросту сказати: наше положення таке й таке, ми повинні робити те а те, можемо числити на тамте чи друге, щоби свою мету здійснити. Того знання, того закону ділання, тої непохитної віри в правильність своїх вчинків, наш дотеперішній, т. зв. національний провід не вмів масам дати. Маси не знають і не бачать, як ота ідея, якою живемо всі, має здійснитись, не бачать доріг до цього ні теж жадних зорґанізованих заходів. І річ тут не в масі громадянства, але саме в їх проводі, бо тільки він є зобовязаний до розвязання тих питань. Одначе провід, або радше те, що ми дотепер звикли проводом нашого громадянства вважати, зі свойого найбільш підставового завдання не вивязався. Нині наше положення є назагал куди гірше, як безпосередньо після 14. березня 1923. р., бо не тільки, що не найдено розвязки ні на одно із названих повище засадничих питань, не тільки, що не зроблено ні одного кроку вперід, але ще завернуто назад, допустивши до цього, що в межі нашого суспільного орґанізму закрався орґанізаційний розклад, дезорієнтація і програмово-політичний хаос. В міжчасі відбувалась тільки величезна *орґанізаційна* демобілізація нашого національного фронту, яка з початком 1931. р. дійшла вже до тих меж, що нині у Львові не маємо *ні одної* політичної установи, ґрупи чи партії, яка не булаб до самих корінів підточена раком анархії.

Щож торкає найширших мас нашого громадянства, можемо нині ствердити дві засадничі речі: з *одного* боку величезну, ні на хвилину не слабнучу натугу національно визвольного хотіння, нині так само як і в р. 1918. і в рр. 1922/23. Доказом цього є хочби останні вибори самі по собі, без уваги на персональний склад вибраних, ця велитенська маніфестація всенародньої тяги до нашого національного зіспоєння і єдности та до національної відборони. О так! Віримо в свою ідею і хочемо жити! Але з *другого* боку, мусимо ствердити небувалий програмово-ідеольоґічний хаос й орґанізаційний розгардіяш серед цього-ж таки громадянства, оскільки мова йде про реальне здійснювання нашого великого національного хотіння. Приглянемось Львову, усім нашим більшим і меншим містам та навіть селам, а скрізь побачимо оден і той сам невеселий образ: знервований, пересварений і збитий з пантелику провід, опанований психозою сліток й інтриґи, без найменшого особистого довіря до себе і льояльности у взаїмовідносинах, з тенденцією до розбивання й осамітнювання себе у все дрібніших ґрупках і котеріях, а з тим, здезорієнтовані низи, на жаль щораз більше заражувані недугою, розслабленням і попросту імпотенцією верхів. Хто заперечить нашому твердженню? Хто стане твердити, що є інакше, краще? Хто назве місцевість, де не переведено б за отих 7 минулих літ політично-орґанізаційної демобілізації наших національних сил, де не булоб розбиття, роздріблення, взаїмної знеохоти до себе, а місцями навіть глухої ненависти, де не булоб явищ масового недовіря, підозрінь і наклепів?

В чомуж річ?

Попросту, наша суспільність не має усталеного закону свойого політичного ділання, не має підставових напрямних, що їх малаб твердо триматись, не має свойого політичного катехізму, не знає, що має робити, що політично вільно, а чого не вільно. Майже кожен із наших громадян, залишений сам собі, як вміє так собі ті речі укладає. Так родиться великий хаос. Обовязуючих, усталених норм нема; наші маси з усіх сил душі *хочуть* визволення, але залишені самі собі, не вміють і не знають, як братись до діла. Провід не панує над масами, ні фізично, бо не має для цього в існуючих умовах змоги, ні морально, бо та істотна власть дається людям лише силі їх характерів, розуму й знання справи. Існує цей провід попросту в силу безвладности, живе лише з капіталів певних традицій — або скажім краще — доживає свойого на кошт даровизни минулого кінця. Вже нині витворився стан, який робить суспільности зрілими для внутрішніх

Sąd okręgowy w Przemyślu. Wydział III/1. Dnia 23 stycznia 1931 r. III. 1. Pr. 4/31. — Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia Sądu okręgowego w Przemyślu z dnia 23 stycznia 1931 r. Nr. 10. — Sąd okręgowy w Przemyślu jako Trybunał dla spraw prasowych na posiedzeniu niejawnem dnia 23. stycznia 1931 r. po wysłuchaniu Prokuratora okręgowego, na mocy §§ 489 i 493 nst. p. k. z r. 1873 orzekł: 1) że cała treść artykułu umieszczonego w Nrze 3 wychodzącego w Przemyślu czasopisma perjodycznego Ukraińskyj Hołos w ustępie pod tytułem: „Petycja ukraińskich posliw i senatoriw do Rady Sojuza narodiw: od słowa „Posered“ do słowa „Ukrainciw“ zawiera w sobie znamiona występku z § 300 u. k., zaś w artykule pod tytułem „Czorni chmary nad robitnyczymy“ od słowa „Demonstracji“ do końca zdania, — zawiera w sobie znamiona przekroczenia z § 308 u. k. 2) że konfiskata tego numeru czasopisma „Ukraińskij Hołos“ jest usprawiedliwioną, 3) że rozpowszechnianie wyż rzeczonego artykułu jest wzbronione. Zarazem poleca się Redakcji czasopisma „Ukraińskij Hołos“ by po myśli § 20 ust. pras. z dn. 17 XII. 1862 Nr. 6 Dz. ust. państw. austr. z r. 1863 treść tego orzeczenia — bez powodów — na pierwszej stronie najbliższego numeru swego czasopisma bezpłatnie umieściła. — Terlikowski wł. r. Goldberg wł. r. — Za zgodność: Olech.

переворотів і революцій, бо чим далі, положення поміж нами самими робиться щораз більш невиносиме, щораз більш безвиглядне; робимось попросту міліоновою масою, що опанована одною могучою ідеєю, борсається і кровавиться покищо сама в собі, без вміння найти шляхи й засоби до її практичного здійснення.

Невжеж нема виходу з цеї глухої вулиці? — *Мілес.* — (Д. б.)

Европа та Совітський Союз.

Був час, коли в Европі панувало переконання, що пролетарська диктатура на Сх. Европи не зможе впоратися з господарськими та іншими труднощами, і тому або загине цілком або, шукаючі собі порятунку, змушена буде відмовитися від утопійних експериментів та шляхом революції перетвориться в якусь систему народоправства. Сувора дійсність не виправдала покищо таких міркувань та надій.

З другого боку теж провідники комінтерну таксамо помилилися у своїх сподіванках, що в недалекому часі вибухне в Европі, в тій чи інший формі, пролетарська революція. Також спекулятивні галасливі заходи аґентів комінтерну в Індіях, Китаї та по інших країнах світу не дали сподіваних успіхів.

І ось Европа та Совітський Союз, взаїмно себе не визнаючи, та без усяких писаних умов підтримують на протязі цілого вже ряду літ, торговельні та навіть дипльоматичні звязки. Проте доводиться ствердити, що не всі европейські держави та не в однаковій мірі вважають доцільним підпримувати ті чи інші форми співпраці зі Совітським Союзом.

У звязку з цим фактом панує до певної міри в Европі значна ріжниця думок щодо дальшого майбутнього пролетарської диктатури на Сході Европи. А в деяких політичних і господарських колах Европи поширена стара думка, що совітська влада навіть небавом може загинути, якщо не спроможеться перевести в життя своїх господарських плянів. Тому, мовляв, нетреба її підтримувати шляхом торговельного співробітництва. Це тимбільше, що совітська влада використовує торговельні звязки з Европою також для цього, щоби посилити господарське та політичне безладдя в самій Европі. Отже Европа повинна власними силами добиватися належньої господарської консолідації, бо лише за таких обставини осамітнена пролетарська диктатура може загинути. В інших колах поволі запановує переконання, що саме існування Совітського Союзу внеможливлює належню господарську консолідацію та справжнє замирення Европи, та що пролетарська диктатура є постійною загрозою як для політичної рівноваги Европи так і для трівкого миру в цілому світі. Якраз тому всякі пляни та заходи щодо розброєння чи господарського оздоровлення залишаються лише гарними проєктами. Мовляв, усюди економічна кріза все загострюється та викликує щораз більші ускладнення, а тимчасом совітська влада переводить в життя свій пятирічний плян та зміцнює технічну й господарську силу пролетарської диктатури. Таким чином розбудова промислу у всіх його видах і раціоналізація сільського господарства можуть довести до повної господарської незалежности СССР, скріплення його мілітарної сили та придбання такого політичного авторитету, що за деякий час може бути запізно думати про повалення совітської влади. СССР стане тоді соперником не лише для рільничих, але й для промислових країн Европи. Тому, поки ще не пізно, треба вжити заходів, щоби приспішити упадок СССР та ліквідацію пролетарської диктатури на Сході Европи.

Вкінці існує ще й третій погляд, мабуть найбільше поширений сьогодні в Европі, а саме, що хоч СССР й упромисловлюється доволі швидко, то проте ця країна навіть після здійснення пятирічного господарського пляну залишиться лише рільничо - промисловою країною, яка потребуватиме ще хоч двох пятирічок, щоб стати справді промисловою країною. В парі з тим поглядом поширена в сучасній Европі думка, а саме, що упромисловлення східної Европи є процесом природнім, що Сх. Европа також за іншої влади та обставин буде приневолена провадити таку саму політику упромисловлення. Отже СССР ще довгий час не буде поважним економічним соперником для промислових країн Европи, а до тогож совітська влада має стільки внутрішніх клопотів, що вона мимоволі мусить вести політику миру, якщо не хоче приспішити дня своєї загибілі. Супроти цього, торговельні взаїмовідносини Европи та СССР в обставинах нинішньої господарської скрути являються корисними в першу чергу для европейськото промислу.

Як бачимо, европейські держави справді не мають якоїсь спільної думки щодо совітської влади, і залежно від своїх господарських інтересів, чи з інших причин, ведуть досить ріжнобіжну політику на Сх. Европи.

В свою чергу також у колах совітських можновладців панує нині досить значна ріжниця поглядів супроти Европи. Так, праві комуністи не лише висловлюються за політику миру на міжнародній арені, але навіть рішуче виступають проти занадто радикальних експериментів у внутрішній політиці, побоюючись небезпідставно, що, як збройний конфлікт на Сх. Европи, так і сучасна господарська політика совітської влади, можуть причинитися до загибілі пролетарської диктатури. Тому необхідно за всяку ціну виминати будьяких непорозумінь, доки пролетарська диктатура належньо не закріпиться.

Навпаки, ліві комуністи переконані, що, раночи пізно, прийде поміж державами Европи та Сх. Союзом до збройного конфлікту, а тому, мовляв, необхідно так підготовити та активізувати ріжні секції комінтерну, щоби вони у слушний час могли викликати внутрішні заколоти в европейських країнах, і таким робом паралізували їх сили, якщо вони рішилисьби чинно виступити проти Сов. Союзу. Крім того комуністи намагаються всякими способами загострити міжнародні спори ва внутрішні свари, щоб Европа безнастанно перебувала в стані господарського безладдя та неспокою.

Врешті і більшість совітської компартії та основне ядро комінтерну думають, що необхідно виграти час та використати світову господарську крізу з подвійною метою. Передовсім намагаються вони швидко упромисловити Сов. Союз та усуспільнити ціле народнє господарство і таким чином поширити й зміцнити базу пролетарської диктатури, яктакож зліквідувати небезпечний для їх панування приватньо-капіталістичний сектор у Сов. Союзі. Як видко, компартія намагається як найшвидше перевести колективізацію рільництва та широко розбудувати важкий промисл. І от, використовуючи той факт, що Европа має безліч своїх внутрішніх клопотів, совітська влада намагається шляхом *визиску всього населення* реорґанізувати сільське господарство та кинути його силу на допомогу легкій та важкій промисловости, а з окрема військовій. Цебто завданням компартії є досягнення такої господарської незалежности й самовистарчальности СССР, щоби він був на випадок війни й бльокади в силі витримати навіть повне відосібнення від решти світу.

І лише тоді думає СССР розпочати за допомогою комітитерну широку акцію підготовки соціяльної революції в Европі й поза нею, не боючись у слушний час викликати навіть збройний конфлікт з нею.

До того часу совітська влада буде продовжувати на міжнародній арені політику миру, чого домагаються також праві комуністи. Проте, ідучи на зустріч лівим комуністам, совітська влада за допомогою комінтерну буде напевно продовжувати свою попередню політичну працю, щоби довести Европу до стану найвищого політичного напруження та господарського хаосу.

Щодо населення Сов. Союзу, то воно переконане, що пролетарська диктатура на Сх. Европи є лише тимчасовим явищем, що вона, рано чи пізно, загине, вичерпавши власні творчі чи руїнницькі сили. Отже невиключене, що пролетарська диктатура проіснує ще деякий час, до хвилі вибуху нової революції або тільки державного перевороту.

Себто нема певности, чи пролетарська диктатура загине до того часу, поки прийде на чергу дня збройний конфлікт поміж Европою та Сов. Союзом. Тимчасом населення Сх. Европи вірить, що такий зудар є неминучим та доцільним, бо він приспішить вибух тої нової революції, у хвилях котрої безперечно й загине пролетарська диктатура.

Лет сили.

Сила — це *молодість*. Нестримна, завзята, жадаюча повної побіди, не признаюча ніяких перепон на шляху незломного прямування до мети, що її назначує воля на безмежному овиді туманного простору будучности. Волевий порив стремить здійснитися в конкретній меті, в *чині*, до чого потребує неслабнучого самоопанування супроти сил опору середовища та власної безвладности. Чин без опору неможливий; зломання останнього робить чин доконаним, а його виконавця побідником.

Найкращим прикладом зєднання волі побіди з необхідним для цього моральним гартом може послужити збірний лет італійської воздушньої фльотилі, що відбувся в кількох перестанках між 17. грудня і 15. січня на просторі Орбетельо-Ріо Жанейро. Молода, фашистівська Італія дала тут щераз скліплений доказ своєї моральної тугости і незаперечно підтвердила, що її духовий розвиток невпинно простує до перетворення італійської нації на зразок духових чеснот старого Риму.

34-літній ґенерал Італьо Бальбо, міністр воздушних сил Італії, орґанізує і кермує великим почином, який виконує обслуга 14 гідроплянів з подивугідною докладністю і витревалістю. Ця її моральна й технічна спайність дозволяє виконати найтяжше завдання — перелет атлянтійського океану на просторі 3.000 кілм. за 16 і пів годин. Під привітний гук гармат та окликів одушевлення величезного натовпу людей осідають фашистівські гідропляни на водах Порто Наталь. За хвилю світ стоїть перед новим досягненням духа чорних сорочок.

Перший збірний перелет атлянтійського Океану є маніфестацією, небуденною під кождим оглядом. Молоде покоління нової Італії витримало блескуче пробу духової твердости на одному із найважчих завдань. Італійська воєнна промисловість наочно доказала світові свою високу вартість і тим щераз пригадала, що науково-технічний ґеній Італії, заповіджений вже перед віками великим да Вінчі, знаходиться в повному розквіті сил. Цього одного вдатного лету фльотилі досить, щоби технічний світ і круги воєнного промислу великих держав виразно побачили нового соперника, що йде милевими кроками вперід.

Нема сумніву, що „залізні птахи“ — любимці й гордощі італійського диктатора, своїм сміливим чином яскраво й вимовно зазначили приспішений розвиток мілітарних сил Італії та вказали, в котрий бік найбільше спрямовуються зусилля італійського воєнного промислу. В добу безнастанних дебат про розброєння та сорокатих плянів світового миру — це цілком не доказ зросту миролюбивих настроїв, але зате дуже наглядний знак належньої чуйности, напруженої праці й залізної витревалости нації, що хоче створити собі відповідні умови для майбутнього розвитку всіх своїх життєвих сил.

Даючи такі вияви духового здоровля, життєвої енерґії і технічної здатности, італійська нація може мати пересвідчення, що за її великими задумами й хотіннями стоїть постійно зростаюча реальна сила. Колиж фашизм маніфестує силу нової Італії досягненнями того роду, що трансокеанічний збірний лет, він ще на довгий час залишиться правдивим викладником стремлінь італійської нації та її певним провідником.

СЕРЕДНИКИ від перестуди, хрипки і кашлю — середники проти відмороження, скріпляючі, проти ослаблення і всякі СЕРЕДНИКИ ВЕТЕРИНАРІЙНІ поручає
Аптика і Дроґерія під ЗВІЗДОЮ
Перемишль, вул. Францішканська 24. біля міської вежі з годинником.

Передплатників, що не заплатили за І-й квартал, просимо надіслати залеглість. В противному разі від 1 го березня здержимо висилку часопису.

П. В. КОТОВИЧ.

5)

Зі сучасної дійсности на Україні.

(Спостереження очевидця).

(Продовження).

Питання індустріялізації, будівництва велитнів — заводів та фабрик — це все справи, про котрі більше пишеться і чується, ніж бачиться. От, наприклад, голосна справа Дніпрельстану. Я був там, але там ще нічого не збудовано... В ґазетах читав, на фотоґрафіях бачив, але будівництва, великого будівництва, принаймні на Україні, нема. Відносно проєктів, то більшовики, відома річ, майстри. В Москві наприклад, улаштовувались цілі диспути про майбутні соціялістичні міста. Боже, як там добре буде!

Перейду до справи настроїв робітництва. В Донбасі, висловлюючись по більшовицьки, ряди пролетаріяту страшенно засмічені. Бувший непман чи куркуль уже через те, що він „бувший“, є заклятим ворогом більшовиків. Це елемент здеклясований, якому „тратити нема чого, хиба кайдани“. Що торкає такзваного кадрового пролетаріяту, то воно скоріш вороже, аніж опозиційне до влади. До партії робітничий пролетаріят тепер майже зовсім не йде. Партія росте за рахунок „люмпенпролетарів“ і всяких темних елементів, що хотять стати каліфами бодай на годину.

Коли я скажу, що пролетаріят жаліє за своїми колишніми господарями та бажає їхнього повороту, то цим я зовсім не викривлю справжніх настроїв більшости пролетаріяту. Цим істотно відріжняється настрій робітництва від настрою селян: селяне не хотять віддати, і не віддадуть вже ніколи землі поміщикам, тоді як робітники радо витатимуть на своїм заводі капіталіста. Що правда ці настрої не перешкоджують робітникам бути троцкістами. Підчас першотравневих демонстрацій 1929. р. в Одесі розповсюджено масу портретів Троцкого. Троцкісти намагались говорити з трибун, але сталінці їх стягали звідтіль. Перед і після першого травня були масові арешти.

Міська вулиця є цілком проти більшовиків. Від деякого часу ҐПУ не перестає тероризувати її арештами. Тому, що це викликає гострі виступи - спротиви, арештовують тихенько в ночі.

В Донбасі йде вперта боротьба між зайшлим елементом й українським робітництвом. Адміністрація охотніше бере зайшлих робітників Москалів чи Білорусинів, продовжуючи цим стару русифікаторську політику. Адміністрація пояснює цю політику бажанням радикально боротись з плинністю робочої сили. Між українцями й чужинцями виникають часто бійки, а міліція і військова „охрана“ примушені для встановлення порядку вживати іноді навіть огнепальної зброї. В суперечках з Москалями Українці загрожують закриттям кордонів...

Передтим як перейти до інтеліґенції, я хочу декільки слів сказати взагалі про людей найманої праці, про їхнє матеріяльне становище. Учитель дістає 54 карб. на місяць, урядовці від 40—200, робітники від 60—250, включаючи сюди і кваліфікованих майстрів. Хлібна пайка, яку дістають усі в місті (звичайно крім тих, що є позбавлені виборчих прав) виносить 300—600 ґр., крім того в кооперативах, так само в нормах пайки, можна дістати крупи, картоплю, солоні огірки, іноді лише гнилого оселедця, та мікроскопічну порцію олію. Мяса, масла, сала не дістанете.

З під поли дещо ще можна купити, але ціни! Олій 3 крб. фунт, масло 5 р. фунт, сало 4 р., мука 20 - 25 р. пуд, цукор 1 крб. 50 коп. фунт, мила зовсім нема. Ціни, що їх я оце подав, з червня місяця; тепер вони піднеслись в гору, це без сумніву. Такій ціни навіть не кождому комуністові доступні, а не то, що звичайному громадянинові.

Інтеліґенція абсолютно безправна, її праця оплачується найнище, а вимог ставлять до неї найбільше. Всі громадяне „соціялістичного раю“ тероризовані в найвищій мірі, але інтеліґенція має нещастя бути постійним обєктом чекістського терору. Мені, наприклад, здається, що ніоден інтеліґент ніколи не виходить з поля зору ҐПУ. Інтеліґент боїться не тільки свого товариша, знайомого, колеґи, але нераз власної тіни.

Відплачує інтеліґенція большевикам... призирством. Ніколи, ніде ще, і ніхто з таким призирством не ставився до влади, як ставляться на Україні зараз. При всьому тому інтеліґенція опанувала добре більшовицьку фразеольоґію і нею як димовою завісою бороніться як лиш може перед безглуздим терором узурпаторів.

На цім місці я мушу застеріґтись, що я свої власні враження і настрої поредаю як настрої цілої інтеліґенції.

Інтеліґенція радіє з кождого большевицького неуспіху. З того факту, що тепер у большевиків самі неуспіхи, виходилоб, що інтеліґенція живе в самих радощах. Але насправді так воно не є: інтеліґенція радіє з неуспіхів, хоче їх, але й боїться їх, бо знає, що їй доведеться бути офірними козлами всіх невдач.

Витворився знаменний спосіб ведення розмов натяками. Це загально розповсюджене. Ту мову натяками розуміють і вживають її селяне, не говорячи вже про інтеліґенцію чи робітництво.

Вся інтеліґенція, за винятком її прошаків, що зєднали свою долю з долею пануючої партії, не тільки проти сталінізму, але й проти більшовизму взагалі. Коли селянство виталоб зараз всяку інтервенцію, то це є настрої хвилі. Інтеліґенція абсолютно ворожа всякій інтервенції; з окрема вона проти інтервенції тих наших сусідів, під владою яких опинилась значна частина української території. Про долю українських Земель поза Совітським Союзом громадянство на Великій Україні добре обізнане; про це дбають самі більшовики.

За останніх чотири роки, тобто вже за той час як я був на Україні, національна свідомість населення значно зросла. Якби я сам не був на Україні, не бачив того що там діється, я не повіривби, що за час яких 10—12 років могла так піднестися національна й політична свідомість українських мас. В кінці 1926 року наприклад переводився на Україні демоґрафічний перепис. Я розмовляв з богатьома вчителями, що переводили цей перепис: не було випадків, аби селяне неправильно називали свою національну приналежність.

(Продовження буде)

Справлення похибки: В числі 4-ому „Укр. Голосу“, у фейлетоні В. Котовича. під заголовком „Зі сучасної дійсности на Україні“ було помилково надруковано: „Ухилятись далі від зустрічі не було можливо і я написав характеристику одного нашого педаґоґа“, (5-та шпальта рядки від 1—4). Має бути: ...„*я приняв доручення* написати характеристику одного нашого педаґоґа“. (Цього доручення автор споминів не виконав і характеристики не написав).

Поширюйте „Український Голос“.

Що чувати в світі?

Схід будиться. *(Туреччина).* — Світова війна поставила окремі европейські нації перед таку силу всяких нерозвязаних проблєм, що заняті своїми власними справами майже не помічаємо незвичайно цікавих політичних процесів, які потрясають національним орґанізмом сучасної Туреччини. В найширших зарисах помічаємо тут підвійне явище; *поперше*, факт буйного відродження одної *азійської* нації, яке — до речі — є тільки малим звеном у велитенському процесі національно-політичного пробудження цілого азійського Сходу, і йде в парі з таким-же відродженням Арабії, Афґаністану, Персії, Індій, Китаю, тощо. А з *другого боку*, стверджуємо в Туреччині посилений революційний процес *европеїзації цьої країни*, переводжений за всяку ціну волею великого вожда Туреччини — Кемаля паші. Подібно, як колись азійська Японія, таксамо нині азійська Туреччина, тільки для цього переймає від західнього світу його зовнішню цивілізацію, його техніку і життєві методи, щоб успішніше вміти боронитись перед політично-економічним наїздом цьогожтаки Заходу. Кемаль Паша грає нині в Туреччині ту саму ролю, що її грав колись у Росії цар Петро Великий, який своєчасно зрозумів, що коли Росія не уподібниться принайменше у своїх зовнішніх життєвих виявах до Европи, то скоро чи пізно, зробиться господарською і політичною кольонією цьої-ж Европи. Зрозумівши потреби своєї доби, великий Кемаль не завагався безоглядно зломити старі, нераз тисячелітні турецькі культурно-релігійні, устрові й політичні традиції, аби промостити шлях новій Туреччині, здібній станути до змагання з рештою світу, з однаковою, вирівваною зброєю в руках.

На початку цього місяця телеґрафічні аґенції рознесли по світі відомість, що на переломі 1930/31 р. турецькі власти відкрили в Анатолії (центральній провінції Туреччини) великий заговір тзв. тур. консерватистів, звернутий проти існуючого тур. державного ладу, проти всіх модерних реформ, заведених Кемалем і проти його власної особи. Спочатку в місті Менемет арештовано 5 визначних дервішів, щось в роді тур. магометанських монахів-духовників (в довоєнній Туреччині духовна влада була майже тотожна зі світського), що виступали цілком отверто й чинно проти режіму Кемаля, закликаючи зі зброєю в руках усіх вірних магометан до непослуху властям, до повалення республики і до привернення старого ладу. В перших хвилях здавалось, що цей виступ є лише актом безсилої розпуки кількох погибаючих фанатиків. Одначе дальше слідство виявило, що з виступом дервішів симпатизувала людність міст Манісси й Балікессеру й інших частин Анатолії, та що цей рух був згори підготований, а ціла орґанізація посідала досить розгалужені звязки. Відбулись масові арешти, які досягли числа кількасот осіб, в тому навіть військових і держ. урядовців. Уряд проголосив в загрожених місцях стан облоги, покликав до життя воєнні суди і розташував численні військові частини.

Ціла режисерія бунту на диво пригадувала подібні події сперед трьох літ в Афґаністані, які покінчились прогнанням з краю Аманулли-хана, який на взір Кемаля хотів европеїзувати також Афґаністан. Згодом виявилось, що афґанськими релігійними фанатиками кермувала з укриття анґлійська рука; ми мабуть вже незадовго ствердимо подібну роботу й у випадку турецьких дервішів. Зовнішньо-політичне положення тих обох країн є дуже подібне і в обох випадках, їхня европеїзація є Анґлії дуже не на руку. Але що поталанило досягти афґанським муллам, це не повелось турецьким дервішам. Кемаль Паша залишився паном положення.

Дервіші, що спричинили оту ворохобню, належали до могучої колись і фанатичної магометанської релігійної секти „Накшібендія"; були чимось в роді духовного чину, подібно, як в Европі Єзуїти, тощо. За часів султанату, отже в часах, коли ще не була відділена світська влада від духовної і перед заведенням в Туреччині республиканського устрою, це брацтво було одним із найбільш могутніх і мало в самім тільки Царгороді 60 манастирів. Після цього, коли Кемаль Паша відсунув від влади духовенство і скасував всі манастирі, як шкідливі для держави й незгідні з магометанською вірою, дервіші сховались в підпілля, але своєї діяльности не припинили. Вони весь час підтримували якнайбільш живі звязки зі старорежімними турецькими кругами, а особливо з політичними еміґрантами. Діяльність всіх тих чинників була спрямована до повалення республики, відродження монархії (султанату) і привернення тзв. „шеріяту", отже давних турецьких звичаєво-релігійних законів. Всі ті елементи рахували передовсім на допомогу широких неосвічених селянських мас, особливож в Анатолії. Оті маси, сліпо привязані до свого духовенства, з нехіттю дивились на всякі модерні реформи, переводжені Кемалем може аж за швидко, в темпі неспівмірнім до духової приємливости тих мас. В того роду умовах Кемаль Паша спірався і далі спірається лише на кругах турецької націоналістичної молоді і на армії.

Зрештою, найновіші турецькі події стались не без певної співучасти й вини самого Кемаля. Він розумував зрештою цілком слушно, що на довшу мету є неможливо тримати опозицію виключно в атмосфері революційного підпілля, але що тій опозиції треба дати можливости леґального вияву. Від 1925. до 1930. р. Кемаль правив Туреччиною по диктаторськи, за допомогою одної лише т. зв. „народньо-державницької" партії (щось в роді тур. „Бе-Бе"). В 1930 р. дав дозвіл Фехті-беєві, бувшому тур. амбасадорові в Парижі, зорґанізувати леґальну, одначе поступово зорієнтовану опозицію. Одначе вже після трьох місяців існування розвязав її сам засновник, Фехті-бей. Виявилось власне, що *всі* опозиційні елементи, використовуючи з тактичних міркувань новозаложену партію, затяглись масово під її прапори. Успіхи нової партії були величезні, горнулось до неї все, без огляду на політичні переконання, що тільки було в незгоді з режімом Кемаля. Вже при найблизчих виборах до громадських рад прийшло до кривавих сутичок між урядовою партією Кемаля та осьтак леґалізованою опозицією. Розвязання цеї партії не помогло нічого, бо раз пробуджена опозиція, зрозумівши свою силу, не бажала вже більше вертати до політичного підпілля. На цьому тлі виникла низка заворушень, також недавнє повстання Курдів і зрештою, як покищо останній в звені, „бунт пятьох", найновіше невдатне „визвольне" повстання дервішів.

Знаючи життєву історію Кемаля Паші, не трудно вже нині припустити, що він порадить собі також з найновішими труднощами, так само, як уже давніше вмів собі з успіхом порадити з наїздом Антанти, Греків, інтриґами Анґлії і численними внутрішніми замахами.

Пакс.

— —

Благодати пятирічки.

На підставі звідомлень і статистичних даних, що їх находимо в „Комуністі" з дня 21. січня ц. р. виявляється, що колективізація і намагане здійснювання пятирічного пляну щодо сільських господарств, довели до зменшення числа рогатої худоби на 23·5 ідсотків, свиней на 54·5 відс., овець на 40 відс., а домашньої птиці на 48 відс., порівнуючи стан 1930. р. зі станом 1928. р. В Донецькому басейні видобувано в 1928 р. на добу 159.000 тон, а в 1930. році лише 112.000 тон. В звязку з цим появився був декрет „Всесоюзної Ради Народнього Господарства", в силу котрого зменшено скількість витрати палива по фабриках на 25 відс., а в приватних домах на 50 відсотків.

* * *

Арештовання конґресу лівиці „Польської Партії Соціялістич.

Минулого тижня зібрався на наради в Лодзі конґрес П. П. С. лівиці. Всіх учасників конґресу, цебто 349 осіб. поліція арештувала й примістила в місцевій тюрмі, з котрої усіх інших вязнів вивезено до інших тюрем. Всі арештовані будуть відповідати за злочин головної зради. Колиб усіх арештованих доведено до процесу, що є дуже правдоподібне, буде це найбільший політичний процес в Европі.

* * *

Криваві демонстрації чеських комуністів.

В чеському місті Духцом прийшло до сутички безробітних з поліцією. Серед учасників демонстраційного походу, зорґанізованого місцевими комуністами, впало від куль поліції 3-ох убитих і 30 ранених. Подібні випадки трапились ще в кількох містах Чехословаччини.

* * *

Зріст безробіття у Польщі.

На підставі звідомлення ринку праці число безробітних у Польщі збільшилося за оден тиждень (17—24 січня ц. р.) о 9·058 осіб. Загальне число безробітних виносить у дні 24. січня 341.182 осіб, при чому підмоги одержувало лише 108.708 осіб.

* * *

650.000 політичних вязнів у СССР.

Визначний член ГПУ, що в останніх тижнях утік до Фінляндії, зізнав, що в концентраційних таборах СССР находиться з горою 650.000 політичних вязнів. В тому числі 74.000 жінок. Минулого року в зимі померло від голоду, зимна та заразливих недуг біля 70.000 вязнів.

Поширення володіння Італії в Лібії.

Італійські кольоніяльні війська захопили в останніх днях січня після тяжких і кривавих боїв нові области у східній Лібії, а саме цілу оазу Куфра, що находиться недалеко границь Єгипту. Куфра була досі головним осередком (релігійною Меккою) войовничого місцевого щепу арабсько-турецького походження, що досі не узнавав над собою ніякої чужої влади і ніяка чужа сила не зуміла досі закріпити там свойого володіння. З хвилею опанування Італійцями оази Куфра, Італія матиме можність безпосередно встрявати у справи Єгипту.

* * *

Смерть провідника індуських самостійників.

Два тижні тому помер вожд індуських націоналістів Пандіт Монтіляль Негру, Він був творцем проекту конституції, що вимагала від Анґлії надання Індіям прав домінії.

По всій Україні.

Північно-Західні Землі.

Річниця Крут. Дня 30. січня б. р., в тринацяту річницю бою під Крутами, відбулися сходини Українського Громадянства в Городку, на котрім виголошено реферат, що в ньому була освітлена роля та діяльність української молоді — підчас революції на Україні. Відтак подано короткий опис підготовки й самого перебігу бою під Крутами та його траґічний кінець. В закінченні реферату представлено історичне значіння бою під Крутами і його вплив на розвиток державницької думки серед української молоді. Реферат зробив на присутніх сильне враження і викликав глибоке зацікавлення. — Доцільним булоб, щоб цей історичний момент був відповідно спопуляризований особливо серед молодого українського покоління. — *Г. О.*

Українська політична демонстрація у Кремянці. — В дванацяту річницю проголошення у Київі акту Державницької Соборности усіх Українських Земель застромлено на шпилі гори Бони, що горує над Кремянцем й околицею, український прапор з написом: „22 Січня 1919. року". В місті Кремянці та по інших місцевостях Північно-Західних Земель розліплено відозви в звязку з річницею 22. Січня. Поліція шукає за тими, що розліплювали відозви і вивішували прапор.

Засудження бувшого укр. посла Вислоцького. — Процес, що відбувся дня 30. січня ц. р. в м. Рівному проти б. посла Вислоцького закінчився присудом його на 2 роки тюрми.

Процес проти б. українського посла о. Куницького й товаришів. — Окружний суд в Чорткові, що вів сліцтво в справі бувших послів о. Куницького та Івана Заваликута і двох б. сенаторів: Василя Бараника та Миколи Кузьмина, заявив, що він не почувається в праві вирішати справ та виготовтяти акту обвинувачення проти згаданих б. послів і сенаторів, за виїмком справи Івана Заваликута. Супроти цього справа трьох інших б. укр. послів і сенаторів буде передана, правдоподібно, тернопільському судові. Процес відбудеться не швидше як в квітні—травні ц. р.

Вийшли на волю. — З дубенської тюрми вийшов на волю М. Кибалюк, кандидат листи 11. на дубенський виборчий округ. — Після тримісячного перебування в Тернопільській тюрмі вийшли останними днями на волю: Хотинець Богдан, семинарист зі Сколього, Бучма Евген, уч. V. кл. ґімн. зі Львова та Коваль Мирослав, селянин з Купчинець. Всі вони стояли під замітом головної зради. Одночасно звільнено теж Антінціва Василя і Федика Осипа, селян з Богатківець, арештованих під замітом вбивства дідича Войцеховського.

Одна з жертв пацифікаційної погоні. — В селі Руді, бібрецького повіту, помер селянин Михайло Горин, що в осені минулого року попав між іншими в руки погоні.

300-ліття Успенської Церкви у Львові. — В 1631 році, дня 1. лютого, посвячена була у Львові церква Успенія Пр. Богородиці. Її будували від 1591. до 1631. року братчики Ставропіґійського Брацтва, а до викінчення будови й прикраси її спричинилися у великій мірі князь Константин Остріжський, гетьман Сагайдачний та молдавські князі православної віри. Від того, що Молдаванє-Волохи в неодному допомогли до будови, називають сьогодні цю церкву також Волоською. Пишається сьогодні Успенська церква в осередку Львова при вул. Руській як памятник і свідоцтво нашої культури та могучости духа нашого минулого. — В неділю дня 1. лютого ц. р. святкував український Львів торжественно 300-літній ювілей посвячення цеї церкви.

Цікаві відносини в Козовій. *(Допис).*

Щоби ще більше звеличати це Свято сам о. Семен Іванчук почав упорядковувати похід, а коли наш хлопці не хотіли йому в тім помочи, о. С. Івачвук почав на дорозі кричати до одного з присутніх: Порядок робити! Ви тільки політичні походи уміете уставляти, а тут церковних не можеш! — *Присутній.*

Просфора „Міщанської Бесіди" в Стрию і плюгавий виступ тов. Берегуляка. *(Допис).* У Громадян Стрия є звичай справляти на Йордан спільну „просфору". Цей гарний звичай заховує передовсім касинове Т-во „Міщанська Бесіда". І цього року зійшлося вечером в Йорданський день усе свідоме міщанство, щоби разом з гостями відсвяткували те свято. Серед святочного настрою промови — а там пішла й щиро сердечна розмова, перервана прегарними колядками сокільської орхестри або співом зворушливо, торжественної, старої як світ щедрівки „Чи дома, дома, пан господар?" А як скінчиться щедрівка — мовчанка на часок, бо кожен думає про те, чи вже скоро буде той господар у свойому домі, і вже кожному ввижається просторий, світляний Народній Дім, а в ньому домовитий господар — укр. нарід! Ввижається...

І, знаєте, родиться в той час у душі така туга невиносима за привидом отсим, таке сильне бажання побачити на яві вимріяний сон і твориться в душі таке тепло сердешне, такий вогонь, що його на довго старчить.

І серед того торжественного свята, серед тієї сердешної, дружньої атмосфери, коли то всі зливаються в одно, в одну суцільну, духово обєднану родину, коли то, здається, всі за одного, а оден за всіх, в той час — чи ввірите? — находиться оден-одним Каїн, якому не понутру та братерська згода, Каїн, що старається розбити ту суцільну громаду, старається поділити її на взаїмних ворогів і натровити їх на себе, як псів... В той час, коли бренять ще в воздусі слова щедрівки, коли кожен палає таким бажанням увести правдивого господаря в хату, в той час — аж тяжко ввірити — находиться такий, що плює на всі наші національні святощі, що беззубим запльованим ротом кидає хулу на всі наші недавні геройські змагання, на всіх отих лицарів світляної великої Ідеї, за яку вони полягли на полі бою, по тюрмах, або під стенкою червоного азіята. — „І о диво! Ні одна рука не сягнула по камінь! — Щойно студ. Ярослав Падох замкнув плюгавого рота „товарищеві" Берегулякові, аґентові азіятського большевизму, того большевизму, що вимордував сотки тисяч квіту укр. народу, що намагається отруїти ціле його молоде покоління. Щойно його слова, що виривалися з раненого серця, слова про вічний дух черні у нас, що старається нас розбити, про тих Юдів, що самі запродані чужому продають за 30 срібняків свій нарід — щойно то викликало „народній гнів". Обурені до краю громадяне не дозволили йому вже отворити рота.

Побажатиб тільки „Міщ. Бесіді" — членам і голові п. Івашкові, — щоби памятні на світлі традиції нашого укр. міщанства, зокрема стрийського (вже від давних літ згуртованого в „Міщ. Бесіді") не дозволили подібним п. Берегулякові типам, заходити на їхні свята, і — не держали паршивої вівці в свойому стаді — в свойому поважному Товаристві.

Молодий громадянин.

З життя наших установ.

Загальні Збори „Союзу Українських Купців". — Союз „Українських Купців" відбув 1. лютого семі заг збори, на котрих вибрано голову ради Гр. Гануляка; членів Ради: Лаврова Е (містоголова), Конюха Дм. (секретар), Ігната Евст. (господар), Нагірного Е., Ільчишина І. (скарбник), Скопляка Я., Лазорка М., Домаґу Е., Коваліва М., Гудза Вас., Гірнякову М., Стецькова Д. — Заступників: Думин, Дружбяк, Проць, Дуткевич. Провірна Комісія: Дейнека Ів., Дир. Гаврисевич, Ол. Онисько. На провідників секцій намічено: Е. Нагірний — орґанізаційна секція: Гр. Гануляк — пропаґандово-пресова; Правно-податк. поради: О. Радловський; — імпрезова: радн. О. Стефанович; секція молоді: Е. Говикович. — Тогож дня відбулась в тов. Укр. Купців традиційна просфора, в якій взяли участь місцеві, львівські й провінціональні купці (з Надвірної, Рогатина, Стрия).

Радянська Україна.

„Україну душать!" Київське Г. П. У. закінчило слідство в справі Анатоля Микитовича Васильченка, якого ГПУ обвинувачує за непослух радянській владі та протирадянську аґітацію. В тій справі читаємо в „Пролетарській Правді", що А. Васильченко „вів *протирадянські розмови про те, що Україну душать*". Отже виходить, що радянська влада на Україні існує на те, щоби переслідувати й карати Українців за їхні протести проти гноблення України Москвою.

Смерть визначного укр. вченого. — У Київі помер в останніх днях січня ц. р. укр. вчений Андрій Лобода, що в памятних роках відновн української Державности був професором українського університету у Київі.

Боротьба з церквою. — Радянська влада зачинила у Київі православну Академію, одиноку за Україні високу теольоґічну школу.

Закарпаття.

Статистика приросту населення Закарпаття. Братіславська часопись „Людова Політика" подає, що на Закарпатті є тепер 450.000 Українців (згідно з попереднім урядовим переписом було 370.000), Мадярів 120.000 (103.791). Жидів 101.000 (79.715), Чехословаків 36.000 (21.953), Німців 20.000 (10.348). З того видко, що відсотково збільшилося найбільше Мадярів, Жидів і Німців. (*Свобода Ужгород*).

Буковина.

Виборча перемога Українців. Підчас доповняючих виборів до парляменту в черновецькому повіті вийшла переможцем українська листа, здобуваючи 15.000 голосів. Послом з цеї листи вийшов Др. Орест Шкраба. З українською листою змагалися: листа румунських соціялістів (здобуваючи 9.853 голосів), румунських лупістів (2.193 гол.) та хрунівська листа Гуменюка, що її піддержував грішми уряд, з метою розбиття українських голосів. Гуменюк одержав усього 551 добре заплачених юдиних голосів.

Поза межами України.

З життя Укр. Студенства в Кракові. *(Допис).* Початок біжучого шкільного року вніс багато енерґії та здорового запалу до правдивої, творчої праці в житті тутешнього нашого студенства, чого доказом є пущення в забуття ріжного роду міжорґанізаційних непорозумінь і цілий ряд імпрез, що мали на меті поширювати серед загалу студенства і краківських заточенців любов до

Дальша знижка цін! **ІНВЕНТАРНА ВИПРОДАЖА** Дальша знижка цін!

ЖІНОЧЕ БІЛЯ:

Сорочки жіночі з коронкою і гаптом, білі й колірові	3·50
Сорочки жіночі нічні з гаптом	5·50
Сорочки нічні колірові	7·80, 5·90
Комбінації перкалінові, колірові, гаптовані	4·90
Реформи „Makko“, дуже тревалі	1·95
Реформи трикотові з кутнером	2·90
Реформи шовкові з кутнером	5 50
Реформи швайцарські	2·50

МУЖЕСЬКЕ БІЛЯ:

Сорочки мужеські й зефірові	9·80
Сорочки нічні, білі, зовсім довгі	7·80
Сорочки нічні колірові, попелінові	10·80
Калісони з доброї димки	3·90
Шкарпитки гладкі	1·30, 0 95, 0·80
Шкарпитки чорні la fild'ecos	2·20
Панчохи мужеські	2·20
Шалики вовняно-шовкові	2·90, 1·95

СТОЛОВЕ БІЛЯ:

Скатерті білі дуже тревалі	7·80, 6·50
Скатерті карльсбадські	9·60, 8·80
Рушники льняні 10 цм. довгі	1·45
Рушники вафлеві 10 цм. довгі	0·80
Рушники нитяні дуже тревалі	2·40, 1·80
Рушники купелеві	1·50
Хустинки мужеські білі й колірові, висортовані	0·50
Хустинки жіночі колірові й білі з мережкою	0·35, 0·20

З Серії! Пульовери, 9·80 Камізольки, 12·80 Жакети, 15·80 Светери, **З Серії!**

Кожний покупець одержить одну пару анґлійських панчіх за 1 зл. З огляду на те, що більшість товарів є вже на вичерпанні, поручаємо П. Т. Громадянству поспішити з закупами.

Телефон 274. **РУБІН НАХТ** Перемишль, Казимирівська 12. Рік заложення 1863.

При закупах просимо покликуватися на згадане оголошення.

нашого славного минулого та пошану для наших національних цінностей. Та про це буде поміщена в найближчих днях обширніша стаття. Сьогодні бажаємо подати до загального відома слідуюче:

Дня 29. січня ц. р. відбулося тут в рамені трьох українських Корпорацій „Сян“, „Чорноморе“ й „Хортиця“ в салі місцевої Філії Тов-а „Просвіта“ Загальне Віче Українського Студенства в справі „Др. Донцов і Літ.-Наук. Вістник“. Після реферату тов. Падоха і довшої річевої дискусії ухвалено відповідні резолюції, які й подаємо в цілости:

Загальне Віче Українського Студенства в Кракові з дня 29. січня 1931 р. в звязку з нападами на Л. Н. В. і його редакцію стверджує, що:

I. Напрямок і спосіб редаґування Л. Н. В. є одиноко правильний і заявляє своє повне признання його гол. редакторові та складає побажання витревати мимо всяких перепон і труднощів на свойому пості.

II. Рішуче осуджує і пятнує руїнницькі виступи невідповідальних людців проти Л. Н. В. і остерігає загал перед шкідливими наслідками того роду напастей.

III. Взиває все Укр. Громадянство а зокрема Студенство в краю і за кордоном морально й матеріяльно піддержувати Л. Н. В. у його, так важливій для всього Українства роботі.

При цьому зібрано 50 зол. на пресфонд Л. Н. В. з чого першу рату в квоті 21 зол. висилаємо рівночасно на руки Дра Донцова.

За Президію Віча:

Володимир Постригач, предсідник — *Ярослав Заремба* секретар.

Репрезентаційний БАЛЬ Академічних Гуртків українського, литовського й білоруського відбудеться в суботу дня 14. лютого ц. р. у Вильні в салях б. „Аполльо“, вул. Домбровського 5. Початок о год. 21-ій.

Враження і рефлексії з гостинних виступів Театру ім. Тобілевича в княжому місті Львові.

Цілий рік бідують артисти укр. театру на провінції, терплячи холод і голод, та всі невигоди малих, нетоплених саль, часто без вікон, без ґардероб, часто дістаючи по 1 золотому денно (а буває, що й нічого), — словом переносячи всі невигоди сталої подорожі по найдальших закутках краю.

Але укр. артист, наче вояк на фронті, твердою рукою тримає прапор Мельпомени (хоч ця добродійка від укр. театру чомусь одвернулась) та по геройськи переносить всі невигоди ради ріднього мистецтва, в імя праці для свого народу. Але ніхто, або мало хто знає, в яких просто нелюдських умовах працює укр. артист на провінції.

Врешті раз на рік попаде укр. театр до столиці, до княжого міста Львова.

„Ось тепер заграє, вкінці і в доброму театрі, у вигідних умовах, захарактеризуєшся сидячи, вигідно розвісиш свою ґардеробу; тай преса є тут своя, яка пригріє тебе теплим словом, дасть моральну підтримку в твоїй дальшій цілорічній тяжкій праці“.

Так думає наївний, ідейний працівник укр. сцени, — та щось цілком відмінного дає йому життя.

Ось Укр. Театр ім. Тобілевича (або Кооп. Укр. Театр у Львові) приїхав раз за рік на гостинні виступи до Львова. Запхали його до чужої салі (бо своєї салі в столичному місті Біг дасть!), до якогось „Уля“, а високоповажані критики з „Діла“ перебрали на себе ролю уїдливих ос, замість сподіваної моральної підтримки, почали встромляти жала куди попало: „тісна сцена“, „брак відповідних меблів“, „дрантивенька обстановка“, „ніяких світляних ефектів“, „орхестра про яку краще не згадувати“ і т. д. Словом ретельно було підкреслене все, що було злого, та чому, зрештою, в даних умовах театр ніяк не міг запобігти.

Не дивно отже, що по таких „прихильних критиках“, фреквенція нараз зменшилась більше як на половину, бо те, чого публика або не добачала, або просто по своїй доброті старалась не добачати,— наша столична критика з „Діла“, щоб борони Боже не попсувати собі марки „фахового“ критика, піднесла все це їй під самий ніс.

А чи конечно було „запихати“ наш театр до того „Уля“? Чи не можна було знайти ліпшої салі? Чому ні, — розуміється можна було, треба було лише 100—200 зол. на задаткування її, яких адміністрація театру в той час не мала, Звернулась вона до „Кооп. Укр. Театр“. ніби до свого батька, бо наш театр носить її фірму, з проханням позичити тих 200 зол., щоб задаткувати салю „Новосці“... Але „батько“ зіґнорував свого „сина“ й „запхав“ (за які гріхи?) до „Уля“, де й покусали його їдливі оси з „Діла“...

А що за дивний спосіб критики у тих „рецензентів: „ця пєса для своєї передачі вимагає першорядних артистів“... щож, мовляв, я можу сказати про тих ляіків? Дуже мило й тепло, — чи неправда? Або: „я бачив цю оперету на віденській сцені, — щож я можу сказати про виведення її на сцені „Уля“? Або: „я бачив в цих ролях Загарова і Морську, — щож я можу і т. д.“

А може всеж таки хоч якунебудь користь виніс артист з тих рецензій? Може хоч чогонебудь навчився з них? Бож на фахових рецензіях артисти вчаться. Для них фахова критика, після завважень режисера є другою й останньою контролею власної творчости. Може хоч в цьому розумінні артист навчився чомусь з тих критик? Ні, на жаль ні! Бо не досить сказати: той „грав нервами“, той „був забагато зрівноважений“, той „грав добре, але міґби бути ліпшим“, у того „гра була дещо за млява“, а той „не бачив ніколи живого типу, який мав відтворювати“... Треба ще сказати, який же саме він має бути? Чому саме такий, а не інший? в якому місці йому бракувало того, або іншого? де саме треба було дати більше експресії, чи чого іншого? — Тоді артист має можливість виправити свою гру, скоординувати її з зауваженнями рецензента. Але після такої критики, яку ми читали, артистові лишається лише розвести руками, похитати головою, врешті свиснути... — бо щож ти витягнеш з такої критики!

А вже найбільшого гріха допускається рецензент, коли не знаючи добре пєси, критикує з субєктивної точки погляду. Такою була рецензія на пєсу „Жінка, яка вбила“... Для того, щоб написати критику, не досить заглянути до енциклопедії та відкрити інкоґніто автора, — ні, треба ще добре познайомитися з самою пєсою та з типами, яких мається критикувати.

Рецензент не сміє критикувати гру артиста з персональної точки погляду, але тільки з точки погляду автора пєси, себто чи артист створив образ, який з гори накинув йому автор? Для цього, розуміється, критик мусить добре знати пєсу. Субєктивних поглядів на салі забагато, і годі артистові задовольнити ріжні смаки публики.

А щож тепер сказати, коли рецензент пише рецензію на „пєсу, якої зовсім не бачив, або хвилево бачив лише „через шкляні двері? Такою була рецензія в „Ділі“ на драму „Гріх“... Бо кого я не розпитував, — ніхто не бачив п. рецензента на салі. Отже рецензія писалася на підставі того, що я, мовляв, бачив 8 років тому Загарова, якому ніхто не дорівняє — отже сміливо можна лаяти не бачивши вистави. Це вже дійсно приклад занепаду моральности в наш час.

Осьтак „пригріла“ столична преса укр. артистів, які цілий рік тішилися, що заграють нарешті у княжому місті Львові.

Базилевич Федір, укр. артист.

В суботу дня 14. с. м. о год. 7·30 вечером відбудеться в Перемишлі в салі РОБІТНИЧОГО ДОМУ

КОНЦЕРТ

нашої визначної пяністки **В. Божейко.** На програму складається цілий ряд музичних творів західно-европейських та українських композиторів.

Всячина.

Надпродукція! Надпродукція! Цілий світ змагається із затяжною господарською кризою. Скрізь чути крик: нема з чого жити, нема цього, не стає тамтого!... Одначе здається, що средств до життя є скрізь аж забогато, тільки що сучасні суспільности не вміють як слід зорґанізувати і згармонізувати виробництва і збуту. Самі по собі найкраще знаємо, що продукуємо надвишку їдлових припасів; дусимось попросту в путах аґрарної кризи. А оце визначний американський економіст Стюерт Чейс подає в „Harpers Magazine“ слідуючі дані, які унаглядняють надвишку продукції над збутом: Світові копальні вугілля продукують річно 750 міліонів тон вугілля, в той час, коли ринок може сконсумувати лише 500 міліонів. Копальні нафти можуть достарчити денно 6 міліонів бочок нафти, підчас коли денна світова консумпція не переходить 4 міліонів. Сталеві заводи можуть випродукувати річно 66 міліонів тон сталі, одначе з огляду на брак збуту мусіли обмежити продукцію до 40 міліонів. Фабрики механічної обуви в Америці можуть випродукувати річно 900 міліонів пар обуви, в той час, коли Америка купує і зуживає річно лише 300 міліонів пар. Американський автомобілевий промисл може випродукувати річно 8 міліонів автомобілів, в той час, коли річне запотребовання *усього світу* виносило в 1929. р. 6.295.000. — Цікаво представляється в тому звязку автомобілева статистика балканських країн. Розвиток автомобілізму на Балкані в 1930. р. представляється ось-як: Румунія має тепер 30.000 авт, Греція — 16.200, Югославія 13.500, Европ. Туреччина — 8.800 а Болгарія — 2.700 Кажуть що на світі панує біда. Як-биж то! Біди нема. Маємо за те в світовій господарці на диво лихих орґанізаторів.

Смерть ґен. Бертльо. — Дня 28. січня ц. р. помер у Парижі, після довшої недуги, ґенерал Berthelot в 70. році життя. Це в швидкій черзі четвертий визначний Француз, що після Клемансо, Фоша і Жоффра відіграв визначну ролю в минулій світовій війні. Підчас неї ґен. Бертльо займав через деякий час пост шефа штабу маршалка Жоффра, після чого був вождом одної з армій і спричинився до відкинуття німецької офензиви під Весль. Одначе свою найвизначнішу ролю відіграв ґен. Бертльо, як шеф франц. військової місії в Румунії. За великі заслуги в царині реорґанізації румунської армії отримав низку відзначень і національних дарів від румунського уряду. В Румунії був він уважаний за „спасителя батьківщини“.

Річниця пірвання ґен. Кутєпова. В січні ц. р. минає перша річниця сензаційного пірвання ґен. Кутєпова. В звязку з тим, парижська московська ґазета „Возрожденіє“ обговорює історію цього пірвання і підкреслю, що дипльоматичні згляди, особливож нехіть до загострення відносин з большевицьким Союзом з одного боку, і екстериторіяльність радянських інституцій до котрих провадили всі нитки слідства, з другого боку, не дозволили французьким властям як слід вияснити цей ганебний вчинок московських чекістів. — Вкінці „Возрожденіє“ закликує московську еміґрацію до обєднання бо тільки під тим услівям еміґрація має — хоч і на чужині — можливість добитись знову до „єдиної і неділімої“. Справд горбатого й могила не виправить.

Зложили на політичних вязнів: Громадяни міста Перемишля 85 зл., Молодь Черняви (коло Мостиск) 21·80 зл. (з коляди)

Надіслане.

Загальні Збори Філії Союзу Українок у Перемишлі відбудуться в суботу 21. II. ц. р. о год. 5. вечером у салі Бесіди зі звичайним порядком.

Др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ
ординує у внутрішних і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II (площа на Брамі).
КВАРЦЕВА ЛЯМПА. ХЕМІЧНІ АНАЛІЗИ.
Просвітлювання Рентґеном.

„МІКРОЦІД“ ОРИҐІНАЛЬНИЙ інж. Криштофовича з Бережан
Головний склад: **АПТИКА і ДРОҐЕРІЯ під „ЗВІЗДОЮ“**
біля міської вежі з годинником
в ПЕРЕМИШЛІ, вул. Францішканська 24.

Кінотеатр „Редута“ в Народному Домі ул. Костюшка 5. Від 9. II. — СОЮЗ СМОТРИКІВ, весела комедія. Від 11. II. — ХТО Є ЗЛОДІЄМ, драма.

Овочеві ЩЕПИ
НАСІННЯ ПАШНИХ БУРАКІВ
найліпші відміни по найдешевших цінах достарчить вагоново і в роздріб Фірма:
А. ТЕРПИЛЯК
Залуква п. Галич.
Цінники й оферти на жадання висилається.

АДВОКАТ
Др. МИКОЛА РИБАК
Веде канцелярію в Перемишлі ПРИ ВУЛ. ПІЛСУДСКОГО Ч. 1. в льокалі канцелярії бл. п. Дра Т. Кормоша. Заступає в усіх справах цивільних і карних.

Уживайте ЕЛЄҐАНТ бо це найліпша паста до обуви і своя ЛЬВІВ, Кордецького 51.

ЖАДАЙТЕ у всіх кооперативах **МИЛА** Кооперативної Фабрики „ЦЕНТРОСОЮЗ“

Купуючи паперці до курення „КАЛИНА“ з одинокої української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі. Причиняєтеся до розросту ріднього промислу і даєте заробіток українському робітництву.

За редакцію відповідає Володимир Зиблікевич. З друкарні Кнолєра і Сина в Перемишлі.